

Zelené sídliská /
lokalita
MAGURSKÁ – KRIVÁNSKA –
JELŠOVÝ HÁJIK

Lokalitný program / časť Participácia
Zhrnutie podnetov z verejných diskusií

Zelené sídliská / cieľ projektu:

Projekt Zelené sídliská je zameraný na komplexnú revitalizáciu obytných vnútroblokov a sídliskových priestorov v rôznych častiach mesta, s dôrazom na rozvoj a podporu zelenej a modrej infraštruktúry. Je jedným z mnohých zámerov mesta, ktoré majú za cieľ uvádzať do praxe opatrenia v súvislosti s klimatickými zmenami. Environmentálna dimenzia verejných priestorov sa stáva neustále dôležitejšou, pretože potrebujeme vytvárať klimaticky odolné priestory v štruktúre mesta.

Zelené sídliská / Magurská – Krivánska – Jelšovský hájik / participatívny proces:

Mesto Banská Bystrica použilo v projekte Zelené sídliská metódu participácie odbornej a laickej verejnosti. Ide o metódu zapojenia širokej verejnosti do procesu plánovania verejných priestorov. Zapojenie širokej verejnosti a kľúčových aktérov malo za cieľ vytvoriť priestor na diskusiu, výmenu názorov a hľadanie spoločných inovatívnych riešení, ako aj vytvorenie relevantného podkladu pre rozhodovací proces mesta o budúcnosti daných lokalít.

V lokalite Magurská – Krivánska – Jelšovský hájik sa konali dve kolá verejných stretnutí:

- 22.9.2021 v severnej časti lokality – nad Jelšovským hájikom (za účasti cca 20 miestnych obyvateľov)
- 26.10.2021 v ZŠ Sitnianska (za účasti cca 20 miestnych obyvateľov)

Lokalita Magurská – Krivánska – Jelšovský hájik / stručný opis lokality a jej potenciál:

Lokalita s výmerou 11,8 ha nie je typickým vnútroblokovým priestorom obytnej zástavby, ale je to kombinácia obytnej štruktúry s výrazným a rozsiahlym prírodným prvkom. Jelšovský hájik je ojedinelým príkladom prírodnej plochy zelene, ktorú tvorí pozostatok prírodného porastu doliny Rudlovského potoka (pôvodne potok Jelšovie). Výstavbou sídliska došlo k postupnej devastácii a likvidácii brehových porastov a tiež k prekrytiu veľkej časti potoka. Z botanického i krajinárskeho hľadiska patrí Jelšovský hájik medzi najcennejšie zelené lokality vnútromestského prostredia. V prírodnom lesnom spoločenstve boli vykonané parkové úpravy – sú tu vybudované chodníky, odpočívadlá, v dolnej časti parku aj fontána, dnes už nefunkčná.

Najdôležitejšou úlohou je zachovať, prípadne zvýšiť prietok vody v potoku, aby nedochádzalo k postupnému vysychaniu tejto vzácnosti lokality. V území je potrebné vykonať podrobný dendrologický prieskum s arboristickým návrhom ošetrovania drevín. Cieľom je zachovať prírodný charakter priestoru. Pôjde hlavne o obnovu zničených povrchov chodníkov, výmenu mobiliáru, opravu (prípadne doplnenie) osvetlenia. Zaujímavým oživením by mohlo byť doplnenie prírodného tematického interaktívneho chodníka.

Špecifickým potenciálom tejto lokality je významná parková zložka vrátane Rudlovského potoka a sklon a modelácia terénu.

Lokalita Magurská – Krivánska – Jelšovský hájik / lokálny program:

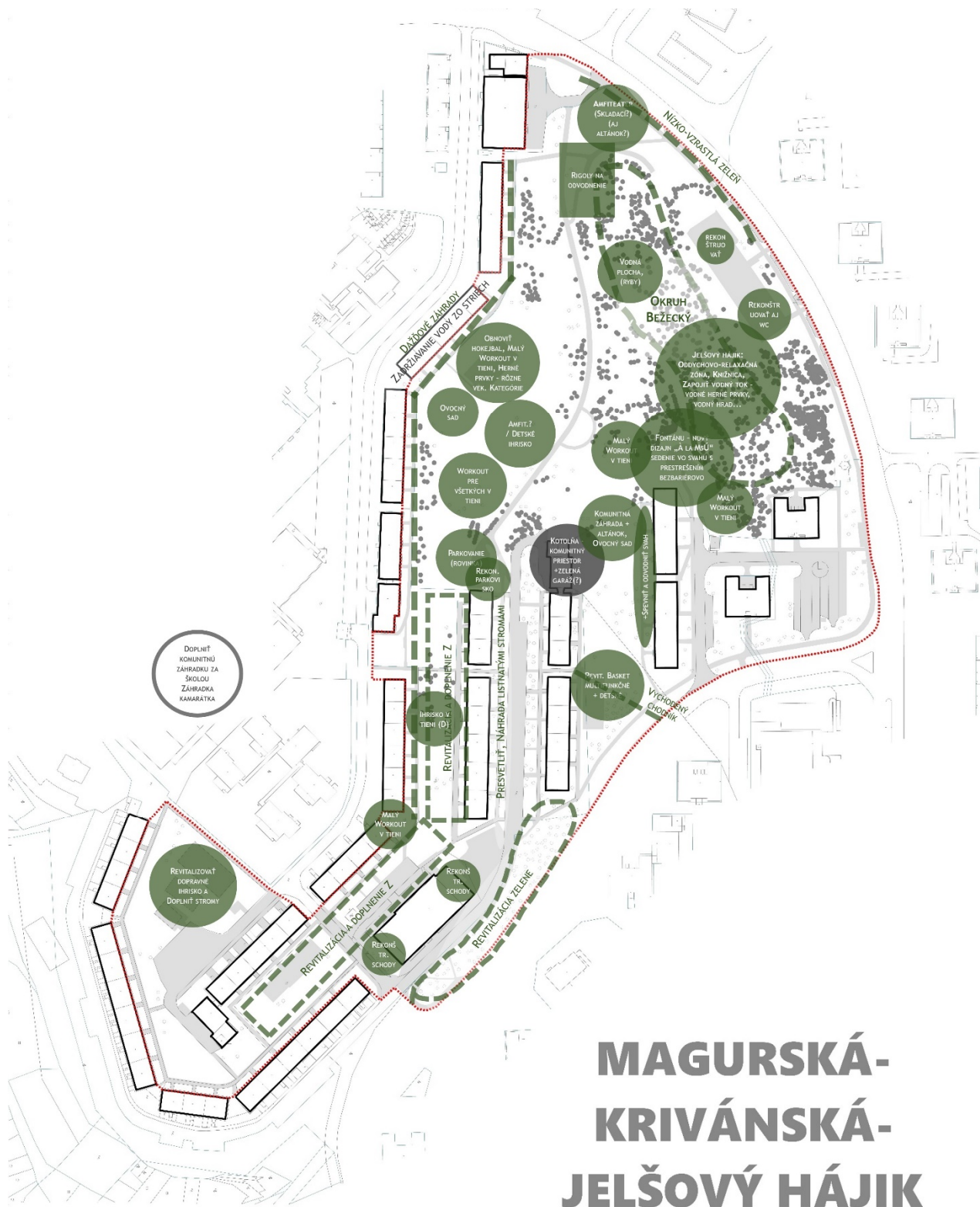
Lokálny program je výsledkom participatívneho procesu plánovania verejného priestoru sídliska Rudlová-Sásová. Predstavuje zhrnutie podnetov a požiadaviek miestnych obyvateľov z dvoch kôl verejných diskusií vo forme grafickej schémy na mapovom podklade s textovým vyhodnotením, ktoré sú súčasťou tohto dokumentu. Takto pripravený dokument bude podkladom pre ďalšiu projektovú prípravu.

Lokalitný program / grafická schéma na mapovom podklade:

zelené prvky – rieši architekt

sivé prvky – strategická zložka, s ktorou architekt počíta do budúcnosti, ale sám ju nerieši a nenavrhuje

prvky mimo riešeného územia (bez výplne) – doplňujúca informácia o požiadavkách na územie

Požiadavky na projektanta:

(základnou podmienkou je krajinný architekt v projekčnom tíme; projekt bude vo fáze štúdie odprezentovaný verejnosti)

1. Analýza, návrh na doplnenie a rekonštrukcia chodníkov (peší)
  - prepojiť chodníky v rámci lokality - „Chodník, ktorý spája“, prípadne s tematickou náplňou (viacero menších – vedľajších trás)
  - navrhnuť bezbariérové trasy pre imobilných, pohybovo a inak zdravotne znevýhodnených (seniorov) a mamičky s kočíkmi
  - chodníky riešiť z priepustných - prírode blízkych materiálov (napr. mlatové povrchy)
2. Analýza, doplnenie a zjednotenie navrhovaných a existujúcich prvkov mobiliáru (parkové lavičky, vonkajšie odpadkové koše, koše na psie exkrementy alebo akýkoľvek iný mestský mobiliár)
3. Navrhnuť a vhodne umiestniť kvetinové záhony a skalky
4. Analyzovať a podľa potreby doplniť komplexnú ponuku multifunkčných športových a detských ihrísk, pre čo najširšiu ponuku možných športových aktivít s rôznym vekovým zohľadnením
5. Navrhnuť možnosti eliminácie nadmerného hluku z blízkych prevádzok pohostinstiev
6. Navrhnuť možnosti zvýšenia bezpečnosti revitalizovaného prostredia
7. Vytypovať priestor na bezpečné zimné sánkovanie a na svahovú terénnu šmykľavku
8. Zvážiť možnosti umiestnenia navrhovaných prvkov z dotazníku a prvého kola verejných stretnutí:
  - frisbee plocha
  - miesto pre jogu+ tai-chi + chi-kung
  - priestor pre remeselný trh/ výstavu/ swap/ garážový výpredaj stolný tenis a malé futbalové ihrisko

Ďalšie výstupy a podnety budú „filtrované“ po konzultáciách s odborníkmi, s predmetnými odborníkmi MsÚ, s externými organizáciami a s vedením mesta. Po konzultácii budú podnety a možnosti ich realizácie uvedené v dokumente Lokálny program / časť Konzultácie, ktoré budú súhrnne poskytnuté spracovateľskému kolektívu resp. ako pomôcka do súťaže návrhov.

Strategické

- 1) Zabezpečiť vyhlásenie Jelšového hájika za park – chránený krajinný prvok; overiť možnosť vytvorenia pozície správcu parku; overiť možnosť organizovania brigád s účasťou obyvateľov? (*Mesto + ŠOP SR*); overiť možnosť rozšírenia Jelšového hájika smerom na sever; zvýšiť úroveň údržby a starostlivosti o vodný tok; navrhnúť revitalizáciu vodného prameňa (*Mesto + ŠOPR + vodohospodári*); navrhnúť informačné tabule a ich rozmiestnenie, vytvoriť náučný chodník, navrhnúť vhodné osvetlenie, určiť materiálovú bázu - prírodnú, navrhnúť a umiestniť vedecké a náučné prvky, vytvoriť ukážku využitia „eko energie“, zriadiť wi-fi pripojenie (*SAŽP + krajinný ekológ*)
- 2) Parkovanie riešiť v hromadných krytých objektoch (verejnosť prejavila nespokojnosť s veľkým počtom áut a s rezervačnými tabuľami) (*parkovacia politika mesta*)
- 3) Navrhnúť rekonštrukciu cestných komunikácií
- 4) Vytvorenie zelených striech a fasád na objektoch/ odvádzanie dažďovej vody zo striech – MŠ (manuál na zelené strechy, zadržiavanie dažďovej vody)
- 5) Overiť možnosti organizovania stretnutí s účelom upratovania verejných priestorov (mesto, študenti, aktívni pracovníci, väzni...?) (*mesto v rámci svojich oddelení*)

Konzultačné

- 1) Overiť možnosti zadržiavania vody a jej opätovného využitia, umiestnenie dažďových záhrad a ďalších vodných prvkov (*krajinný inžinier, vodohospodár*)
- 2) Navrhnúť výsadbu domácich drevín (aj ovocných) – zvoliť vhodné umiestnenie a druhové zloženie; ochrana, údržba a orez stromov (*ZAaRES/dendrológ*)
- 3) Navrhnúť vhodné umiestnenie lúčnych ekosystémov (*krajinný inžinier, vodohospodár*)
- 4) Navrhnúť opatrenia na zvýšenie bezpečnosti v priestore (úprava prostredia, kamery, iné) (*mesto + polícia*)